

УДК 342.951:351

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.83.2.28>

ВИОКРЕМЛЕНІ ДИСКУСІЙНІ АСПЕКТИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЙНИМ ДІЯМ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Дем'янчук Ю.В.,

*доктор юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри права факультету менеджменту та права
Вінницького національного аграрного університету,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7695-6338>*

Кирєєв В.Ю.,

*випускник другого рівня вищої освіти
спеціальності «Промислова біотехнологія»
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут»*

Шелест А.П.,

*випускник другого рівня вищої освіти
спеціальності «Менеджмент організацій»
Хмельницького інституту економіки і підприємництва*

Дем'янчук Ю.В., Кирєєв В.Ю., Шелест А.П. Виокремлені дискусійні аспекти протидії корупційним діям в умовах воєнного стану в Україні.

Нині Україна перебуває в аспекті для різних напрямків нормативів правового середовища в цілому. Тому нині у її історії доцільно віднайти різні напрями нормативних моделей для боротьби з корупцією. Утворюючи до нормативно-правового аспекту історичного періоду в Україні та колишньому СРСР, вкрай доцільно приділити саме декілька низку основоположних виокремлених напрямків.

Адже нормативна модель боротьби з корупцією утворюється на межі зі сторони нашої держави за поведінкою осіб і відтворення на відхилення від виокремленого правового аспекту, що вони передбачають у цілому. Саме дана нормативна модель спрямована в часи епохи «сталінізму».

Тому, для подолання боротьби з утворення корупції в умовах воєнного стану в Україні дуже порушені права людини в цілому, адже аспектий тоталітаризм утворено несумісно з їх виникненням.

Задля доцільності утворення є й позитивні аспекти: вона утворена на вивчення освітньої дисципліни в умовах воєнного стану в Україні доцільну взаємодію між виокремленим ступенем владних повноважень людини та ступенем аспектизму в цілому. Притаманність притягнутим до нормативної відповідальності та понести – передбачає для осіб, які знаходяться найближче до вершини владних повноважень в умовах воєнного стану в Україні – чим ближче оточення до вершини, тим передбачає дуже великий ризик на спокусу. Тобто, утворення принципу реалізації нормативної поверхневої модельної відповідальності: «зверху-вниз», що є вкрай дуже необхідним засобом реалізації саме соціальної правової і економічної моделі справедливості в цілому.

Удосконалення освітнього середовища в умовах воєнного стану в Україні також доцільно утворює модель боротьби з корупцією в економічному напрямленні – необхідна реалізація міцної правової і економічної відповідальності людини, згідно з рекомендаціями «керівної особи». Необхідний допустимий час такими особистостями утворювали модельні партійні еліти. Дана сформована модель утворює базис напрямків за часів Хрущова та Брежнєва.

Також доцільно пригадати ще дві виокремлені особливості в умовах воєнного стану в Україні, утворені економічної моделі: по-перше, утворення особистості на допустимий напрям своїх владних повноважень передбачає нормативно-правовий аргумент, по-друге, гроші в цій моделі мають тільки другорядну роль або не мають понятійного аспекту в цілому.

Зазначаючи освітній компонент в умовах воєнного стану в Україні модель боротьби з корупцією, забезпечую унеможливлення прагнення примусити у владні структури з передбачень особистих міркувань і безвідповідальності; тому в ній утворені основні аргументи публічної влади та її утвореного хабарництва особистості в цілому.

Освітній компонент в умовах воєнного стану в Україні утворює модель боротьби з корупцією, має повністю повну безкарність і унеможливість аргументації у цілому. Дані аргументи утворюють в періоди багатих революційних правових нормативів, коли новостворена держава не отримала необхідних функцій керування лідерства або свідомо утворює тільки руйнівні напрями в економіці. Нормативність економіки існування цієї правової моделі – саме час управління Тимчасового уряду, адже доцільно адресуються реформи в освіті в цілому.

Ключові слова: воєнний стан в Україні, виокремлені напрямлення, економічна відповідальність, економічні аспекти, уряд в цілому, новостворена держава, правові нормативи, гроші модельності, хабарництво, освітній компонент.

Demyanchuk Yu.V., Kyreiev V.Yu., Shelest A.P. Highlighted debatable aspects of combating corruption in the conditions of martial law in Ukraine.

Currently, Ukraine is in the aspect for various directions of the regulations of the legal environment as a whole. Therefore, now in its history, it is expedient to find different directions of normative models for fighting corruption. Forming the normative-legal aspect of the historical period in Ukraine and the former USSR, it is extremely appropriate to allocate a number of fundamental, single-out directions.

After all, the normative model of the fight against corruption is formed on the part of our state based on the behavior of individuals and the reproduction of deviations from the isolated legal aspect that they provide as a whole. This normative model is aimed at the era of „Stalinism”.

Therefore, in order to overcome the fight against the formation of corruption in the conditions of martial law in Ukraine, human rights in general are greatly violated, because the aspectual totalitarianism was formed incompatible with their emergence.

There are also positive aspects to the expediency of the formation: it was formed to study the educational discipline in the conditions of martial law in Ukraine, an appropriate interaction between the isolated degree of human authority and the degree of aspectism in general. Inheritance of being brought to normative responsibility and bearing – implies for the persons who are closest to the top of the authorities in the conditions of martial law in Ukraine – the closer the entourage is to the top, the more it implies a very high risk of temptation. That is, the formation of the principle of implementation of the normative surface model responsibility: „top-down”, which is an extremely necessary means of implementing the social, legal and economic model of justice as a whole.

Improving the educational environment in the conditions of martial law in Ukraine also expediently forms a model of fighting corruption in the economic direction – the realization of strong legal and economic responsibility of a person is necessary, according to the recommendations of the „leader”. For the necessary permissible time, such personalities formed the model party elites. This formed model forms the basis of directions during the times of Khrushchev and Brezhnev.

It is also appropriate to recall two more specific features of the economic model created under the conditions of martial law in Ukraine: firstly, the formation of an individual in the permissible direction of his power requires a normative and legal argument, secondly, money in this model has only a secondary role or not have a conceptual aspect as a whole.

Noting that the educational component in the conditions of martial law in Ukraine is a model of combating corruption, I ensure the impossibility of the desire to force people into power structures on the basis of personal considerations and irresponsibility; therefore, it contains the main arguments of public power and its resulting bribery of the individual as a whole.

The educational component in the conditions of martial law in Ukraine forms a model of the fight against corruption, has complete impunity and the impossibility of argumentation in general. These arguments are formed in periods of rich revolutionary legal norms, when the newly created state did not receive the necessary management functions of leadership or deliberately creates only destructive trends in the economy. Normativity of the economy of the existence of this legal model is precisely the time of the administration of the Provisional Government, because reforms in education as a whole are expediently addressed.

Key words: martial law in Ukraine, isolated referrals, economic responsibility, economic aspects, government as a whole, newly created state, legal regulations, model money, bribery, educational component.

Постановка проблеми. Нині, доцільність проблематики у зв'язку із розв'язанням війни саме російською федерацією проти України, акцентовані події актуального створення передумов в умовах воєнного стану в Україні мають корупцію як дуже аргументовану загрозу в освіті, в тому числі національній державі України в цілому. Адже за часів незалежності Україна вибудувала власну національну нормативну й економічну потужну структуру безпеки, що утворює нормотворчі направи освітнього процесу, це має державі надати безпечні власні аргументи, утворити примусовий нормотворчий та економічний потужний аргумент унеможливлення держави та системи безпеки в умовах воєнного стану в Україні.

Проаналізувавши нинішній стан в Україні, можна стверджувати, що поки не подолана корупція, не відновлена довіра до державної й судової влади (виступ академіка НААН України Г. Калетніка) [1].

Корупція безумовно створена як продукт дуже низького рівня політичного аспекту. Нерівномірне зростання економічних показників держави, слабке громадянське суспільство та відсутність інституцій становлять передумови стійкого рівня корупції в Україні [2, с. 278]. Дана необхідна аргументація аспектів утворює нові потужні проєкти корупції у цілому. Основний нормативний аргумент корупції передбачає дану систему економічного аспекту та має її основні нормативні характеристики в умовах воєнного стану в Україні.

Отже, саме необхідно виділити основний компонент утворення вибіркового аспекту перегляду утворений корупційних діянь у цілому. Адже створення розв'язання нормативів протидії корупційним діянням, має доцільність створення необхідності та базису саме системного нормативного підходу до потужного подолання корупції в умовах воєнного стану в Україні.

Стан опрацювання. Нормативно-правове забезпечення дослідження в умовах воєнного стану в Україні складають наукові доробки вчених, які вивчали явище корупції із різних позицій: Бусол О.Ю. [3], Дем'янчук Ю.В. [4], Калетнік Г.М. [1], Костицький В.В. [5], Маньгора Т.В. [6], Невмержицький Є.В. [7], Суббот А.І. [8].

Під час вивчення освітніх компонентів в умовах воєнного стану в Україні та саме дослідження враховано передовий досвід вищезазначених наукових праць учених щодо:

- концепції протидії корупційній злочинності в Україні (Бусол О.Ю.);
- впливу корупції на економічний розвиток України (Дем'янчук Ю.В.);
- не подолання корупції; не відновлення довіри до державної й судової влади (Калетнік Г.М.);
- виокремлення правових аспектів місцевого самоврядування як окремої гілки публічної влади (Костицький В.В.);
- правового регулювання гендерної рівності в українському законодавстві (Маньгора Т.В.);
- явища корупції (Невмержицький Є.В.);
- адміністративно-правових засад запобігання і протидії корупції в системі державної служби України (Суббот А.І.).

Метою статті є виокремлених аспект економічної і правової бази нормативно-правових зловживань у сфері корупції в умовах воєнного стану в Україні; удосконалення виокремлених діянь корупції зумовлюють нове наповнення понятійності базової категорії „правоохоронна система”, що є нормативною впровадження моделі протидії корупції в умовах воєнного стану в Україні.

Виклад основного матеріалу. Доцільність даної статті виокремлених аспектів протидії корупції в умовах воєнного стану в Україні передбачено в нормативно-правовій площині. Саме, в теорії права та економічної спорідненості вказується на актуальність створення проблеми понятійно-категоріального апарату в умовах воєнного стану в Україні, оскільки дані терміни та поняття утворюють системність тлумачення нормативно-правових джерел у цілому.

Обґрунтування статті відбувається шляхом вивчення нормативно-правової бази виокремлених аспектів протидії корупції в умовах воєнного стану в Україні.

Інтерес до корупції зростає упродовж останніх років, це зумовлено єдиною думкою вчених і дослідників щодо негативних наслідків цього явища, зокрема, це руйнує громадянське суспільство та демократію, ускладнює економічний розвиток країни в цілому.

Аналіз спеціальних досліджень дозволяє визначити два загальних моменти. Перший, корупція – це крос-системний, міжкультурний феномен. Вона може існувати в будь-якій країні, в будь-який час, і за будь-якої форми правління. Другий, дослідження корупції у другій половині ХХ століття тісно поєднувало інтерес до демократизації та розвитку країн.

Тому, на основі аналітичного огляду наукових праць проблеми корупції, постає необхідність вивчення особливостей корупції із метою розробки та визначення ефективних засобів протидії корупції в умовах воєнного стану в Україні.

Задля отримання результатів встановлено економічні особливості та зміст правових виокремлених аспектів протидії корупції в умовах воєнного стану в Україні.

Окрім того, досліджено правосуб'єктність даної категорії, що охоплює види адміністративно-правових засобів запобігання та протидії корупції в умовах воєнного стану в Україні. Серед видів адміністративно-правових засобів запобігання та протидії корупції важлива роль належить розробці законів прямого призначення. Такі закони мають чітко визначати повноваження, права та обов'язки, способи взаємодії органів і підрозділів державних установ. Ефективність усіх даних зусиль значною мірою залежить від здійснення політичних, економічних і державно-правових реформ.

Аналіз підходів до визначення форм адміністративної діяльності щодо запобігання і протидії корупції дозволив сформулювати узагальнення, що здійснення юридичних дій, прийняття нормативно-правових актів, пов'язаних з корупцією, а також із метою забезпечення запобігання корупції мають державні органи влади, які здійснюють наглядову, профілактичну, юрисдикційну й адміністративну діяльність.

Антикорупційні акти визначено як такі, що ухвалюються в законодавчому або виконавчому процесі на підставі односторонньої владної інструкції, спрямованої на встановлення, регулювання або скасування конкретних правовідносин уповноважених осіб виконувати функції держави, з метою реалізації законів України та запобігання корупції. Як засіб запобігання і протидії корупції в умовах воєнного стану в Україні адміністративні акти виконують превентивні функції. Нормативно-правові акти містять окремі положення правозастосовної діяльності органів, уповноважених здійснювати реалізацію антикорупційних заходів. Серед превентивних антикорупційних заходів слід зазначити такі, як Постанови по справі про адміністративне правопорушення, які знаходяться у компетенції прокурора або його заступника, Протокол про корупційне правопорушення або Постанова про відкриття провадження. Головна мета таких адміністративних актів полягає у керуванні державними органами, діяльність яких не регламентується Законом у питаннях запобігання і протидії корупції в умовах воєнного стану в Україні.

Визначена потреба в регламентуванні законом як спеціальний статус, накладений на суб'єкти права, які діють в інтересах держави. Остаточне формулювання особливостей правового статусу політичних діячів в умовах сучасного державотворення ґрунтується на суб'єктивних переконаннях автора даного дослідження, сформованих на основі аналізу наукових джерел і нормативно-правових актів: вплив політичного управління та законодавчої влади на систему державної служби України; неефективна діяльність держави у плані реалізації функцій і завдань; відсутність контролю над відповідальністю чиновників; суперечлива процедура звільнення з посади; конгломерація адміністративних і політичних посад в умовах воєнного стану в Україні.

Охарактеризовано адміністративно-правовий статус суб'єктів адміністративно-правового забезпечення щодо запобігання і протидії корупційним проявам. Їх можна визначити як права й обов'язки, які уточнюються складовими прав та обов'язків, зокрема доповнюються елементами (вимогами, посадами, відповідальність, тощо), що характеризують правовий статус осіб учасників правовідносин.

Корупція на міжнародному рівні визнана однією із соціальних проблем, до вирішення якої необхідно підходити комплексно. Упродовж кількох десятиків років концепція розвитку національного запобігання корупції розробляється й удосконалюється міжнародними організаціями. Міжнародні документи із запобігання корупції містять заходи для заохочення країн до розробки та прийняття внутрішніх антикорупційних програм. Загальні зусилля спрямовані на те, щоб кожна країна мала належні антикорупційні заходи і всі ці програми були достатньо послідовними для підтримки міжнародного співробітництва. Ці зусилля спрямовані щодо запобігання корупції на національному рівні та співробітництво у сферах розвитку та технічної допомоги на міжнародному рівні. Багато держав є учасниками більш ніж однієї з антикорупційних конвенцій. Це може призвести до певної плутанини. Проте, взаємодоповнюваність антикорупційних конвенцій, безсумнівно, матиме позитивний ефект. Усі конвенції, інструменти та ініціативи міжнародних організацій та інших міжнародних гравців, описані в цьому підрозділі, є складовою складної міжнародної системи регулювання, що стосується протидії корупції. Дана система має прямий або непрямий вплив на кожну з держав в той чи інший спосіб. Багато держав є членами глобальних

або регіональних організацій, які прийняли різні інструменти запобігання корупції, і багато хто з них ратифікували юридично обов'язкові антикорупційні конвенції. Тиск громадських організацій і приватного сектору також зростає, а глобалізація міжнародних комерційних операцій тиску на кожну державу у світі, щоб взяти участь у міжнародних зусиллях по запобіганню корупції. Іноземні інвестори та міжнародні фінансові організації, менш зацікавлені в інвестиціях до країн, які серйозно не намагаються запобігти корупції, а донори вимагають, щоб держави взяли на себе розробку антикорупційних заходів. Міжнародні конвенції є юридично обов'язковими, і лише для держав, які стали учасниками, і таким чином взяли на себе зобов'язання відповідно до конвенцій.

Шляхи вдосконалення запобігання і протидії корупції в умовах воєнного стану в Україні, зокрема: принципи та підходи, що спрямовані на підтримку антикорупційних програм. Незважаючи на багаторічні зусилля в запобіганні корупції, наявність суттєвих антикорупційних теорій і теоретичних основ антикорупційних стратегій дієвість заходів не можемо назвати задовільною. Більшість традиційних антикорупційних принципів спрямовані на протидію із проявами корупції, а не на усунення причин і передбачають не надто суворе покарання: підвищення заробітної плати державним службовцям або створення антикорупційних комісій.

Для України, як держави у стані становлення, приклади успішних антикорупційних стратегій та принципів не будуть ефективними. Указано низку факторів, які вказують на складність реалізації антикорупційних принципів, зокрема: присутність корупції на багатьох рівнях під час становлення економіки; інституційна реформа залежить від антикорупційного законодавства і встановлюється агентством і політичним керівництвом; громадянське суспільство, яке виступає спостерігачем; відсутність переконливих аргументів щодо співвідношення між демократичними процесами та корупцією; співіснування корупції із демократичною політикою в країнах на етапі становлення; підвищення рівня заробітної плати створює нові стимули та форми корупції; етичний підхід до запобігання корупції; свобода вираження поглядів і нагляд через засоби масової інформації і законодавчі органи відповідно розглядаються як запобігання корупції; незважаючи на зусилля міжнародних коаліцій по запобіганню корупції, транснаціональна корупція зростає, навіть серед підписантів коаліцій; моделі антикорупційних установ мають обмеження у своїй діяльності. Антикорупційна робота не буде завершеною діяльністю, проте можливо перевести корупцію на найнижчий рівень і стабілізувати за умов мінімізації або усунення причин і передумов до його виникнення.

Висновки. У висновках на основі передумов й аналізу правових засад визначено й уточнено на основі аналізу наукової бази дослідження види суб'єктів корупційних правовідносин і сформульовано їхні статусні особливості, що дозволяє зробити висновки, що науковці не одностайні щодо правових форм управлінської діяльності щодо запобігання і протидії корупції в умовах воєнного стану в Україні. Адже, в силу того, що нормативно-правовий характер актів управління досить складний – здійснення юридичних дій, видання актів управління не забезпечує конкретного правового трактування даних явищ. Водночас, їх можна класифікувати як управлінсько-правові акти державних органів. Антикорупційні акти можна визначити як такі, що ухвалюються в законодавчому або виконавчому процесі на підставі односторонньої владної інструкції, спрямованої на встановлення, регулювання або скасування конкретних правовідносин уповноважених осіб виконувати функції держави, з метою реалізації законів України, запобіганню і протидії корупції в умовах воєнного стану в Україні.

Адміністративні акти виконують превентивні функції. Як правило, такі нормативно-правові акти містять окремі положення правозастосовної діяльності органів, уповноважених здійснювати реалізацію антикорупційних заходів. Серед превентивних антикорупційних заходів слід зазначити такі, як Постанови по справі про адміністративне правопорушення, які знаходяться у компетенції прокурора або його заступника, Протокол про корупційне правопорушення або Постанова про відкриття провадження. Головна мета таких Адміністративних актів полягає у керуванні державними органами, діяльність яких не регламентується законом у запобіганні і протидії корупції в умовах воєнного стану в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Вебсайт Вінницького національного аграрного університету. URL: <https://vsau.org/novini/novini-vnau/vseukrainska-naukovo-praktichna-konferencziya-%C2%ABtransformacijna-dinamika-rozvitku-agropromislovogo-virobnictva%C2%BB> (дата звернення: 15.06.2024).

2. Demianchuk Yu., Savchenko L., Subbot A. Influence of corruption on the economic development of Ukraine in terms of reformation: a retrospective analysis. *Baltic Journal of Economic Studies*. Riga: Publishing House „Baltija Publishing”. 2018. Vol. 4. Issue 3. P. 276–282. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2018-4-3-276-282>.
3. Костенко О.М., Бусол О.Ю. Концепція протидії корупційній злочинності в Україні потребує нових підходів: основні тези. *Публічне право*. 2016. № 2 (22). С. 143–151. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4343df2e-3f1c-4258-8c3c-b4853e624ff5/content> (дата звернення: 15.06.2024).
4. Дем'янчук Ю.В. Адміністративно-правові засади запобігання і протидії корупції у системі державної служби України: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07. Ірпінь, 2020. URL: http://77.244.44.155/cgi-bin/irbis64r_01/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=IBIS&P21DBN=IBIS&S21FMT=fullweb&S21ALL=%28%3C.%3EA%3D%D0%94%D0%B5%D0%BC%27%D1%8F%D0%BD%D1%87%D1%83%D0%BA,%20%D0%AE.%20%D0%92.%3C.%3E%29&Z21ID=&S21SRW=TIPVID&S21SRD=&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20&FT_REQUEST=&FT_PREFIX= (дата звернення: 15.06.2024).
5. Костицький В.В. Місцеве самоврядування як окрема гілка публічної влади. *Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму*. 2018. № 1. С. 48–50. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VAPSV_2018_1_10.
6. Маньгора Т.В., Піковська Т.В. Правове регулювання гендерної рівності в українському законодавстві. *Журнал Інформація і право*. 2022. № 3 (42). С. 156–163. DOI: [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2022.3\(42\).270257](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2022.3(42).270257).
7. Невмержицький Є.В. Корупція в Україні: Причини, наслідки, механізми протидії: Монографія. Київ: КНТ, 2008. 363 с. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0001932 (дата звернення: 15.06.2024).
8. Дем'янчук Ю.В., Суббот А.І. Актуальні проблеми стану дослідження адміністративно-правових засад запобігання і протидії корупції в системі державної служби України. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки»*. 2022. № 1 (47). С. 37–43. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2022-1-7911>.